

Zdravotní postižení u dospělých

---

1. BLOK

PhDr. Lucie Procházková, Ph.D.

Postižení

- ❖ neexistuje jedna obecná definice
- ❖ rozdíly podle oblastí (školství, práce, zdravotnictví, soc. oblast)
- ❖ dříve – postižení jako kategorie, defekt → opatření (podle druhu a stupně)
- ❖ dnes – postižení jako dimenze, určitý rozměr života
- ❖ postižení je součástí lidského stavu

Postižení dle WHO (2001)

- ❖ Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví – MKF / *International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF* (WHO 2001)
- ❖ Zaměření na potenciál
- ❖ Nové pojmy – **participace, aktivita**
- ❖ Participace – zapojení člověka do životní situace
- ❖ Aktivita – proces provádění nějakého úkolu či jednání (akce) člověkem
- ❖ Dimenze prostředí – indiv. životní podmínky

Člověk s postižením – podle oblastí

- ❖ školství
  - ❖ Školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
  - ❖ změna, zákon č. 82/2015 Sb.
- ❖ práce a zaměstnávání
  - ❖ Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ❖ sociální oblast
  - ❖ Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Dělení

- ❖ podle doby vzniku
- ❖ podle druhu
- ❖ podle stupně
- ❖ (relativně) neměnný stav vs. progrese
- ❖ typické pro určitý věk
- ❖ ... ..

Spolu...

Dospívání

- ❖ čas tělesného, duševního a sociálního dozrání
- ❖ emancipace od závislostí na rodině, snaha o postupné „osamostatňování“ (vlastní názor, rozhodování, nesouhlas vs. potřeba pomoci, podpory)
- ❖ navazování vztahů – co je „důležité“?
- ❖ hledání vlastní identity a smyslu života
- ❖ uvědomění vlastního postavení ve společnosti
- ❖ představy o budoucnosti (profesní orientace)

Dospívání

- ❖ utváření vlastního hodnotového systému
- ❖ napětí, nepochopení, konflikty
- ❖ názorové rozdíly, soužití s rodiči – u lidí s postižením přetrvává déle
- ❖ postoj rodičů k dospívajícím dětem – dospělost a nezávislost ziskem i rizikem
  - ❖ dospívání dětí signálem vlastního stárnutí
  - ❖ dospívání dětí ztráta určitých jistot (nutnost postarat se o dítě)
- ❖ specifika dospívání a osamostatňování mladých lidí s postižením

Navazování kontaktů

Dospělost

„...období svobody rozhodování spojeného s odpovědností za svá rozhodnutí a schopnost získat a plnit příslušné role“ (Vágnerová, M. 2004)

- ❖ mladá dospělost: 20-40 let
- ❖ střední dospělost: 40-50 let
- ❖ starší dospělost: 50-60 let
- ❖ počátek dospělosti není jednoznačně vymezen

Dospělost

- ❖ biologické vymezení – fyzická zralost, sexuální zralost
- ❖ psychosociální vymezení – odlišný průběh
  - ❖ změna osobnosti – svoboda, rozhodování, ovládnání emocí
  - ❖ změny v socializačním rozvoji – vztahy (původní rodina, vrstevníci, nová rodina, interakce v práci)
  - ❖ ekonomická nezávislost
- ❖ Faktory:
  - ❖ ukončení studia (profesního vzdělání); získání práce, odchod od rodičů; dosažení plnoletosti (práva, povinnosti)

Obtíže v běžném životě

Jaké obtíže může mít

...člověk se zrakovým postižením? – [překážka](#), [zastávka](#)

...člověk se [sluchovým postižením](#)?

...člověk s [tělesným postižením](#)?

Znáte nějaké osobnosti s postižením?

HISTORIE... /... SOUČASNOST
ZAHRANIČÍ... /... U NÁS

Paralympiáda 2016

Arnošt Petráček (1.)	Plavání
Běla Třebínová (2. a 3.)	Plavání
David Drahonínský (2.)	Lukostřelba
Šárka Musilová a David Drahonínský (3.)	Lukostřelba - tým
Eva Berná (3.)	Vrh koulí
Jiří Suchánek (3.)	Stolní tenis
Jiří Ježek (13.)	Cyklistika (šestinásobný paralym. vítěz)

Člověk s tělesným postižením

*„Já jsem se s tím svým
postižením už narodila.
U nás to byla údajně
náhoda...“*

Iveta Pešková

Otázky do diskuse

- ❖ postoj k životu, k postižení
- ❖ úspěchy vs. neúspěchy (překážky)
- ❖ naplnění v dílčích oblastech života (práce, volný čas, osobní život...)

Člověk s mentálním postižením

*První člověk s potížemi v
učení zvolen členem
Výboru OSN*

Robert Martin

Život ve společnosti a lidé s postižením

- ❖ mezi adolescencí a mladou dospělostí – období sociální bezprizornosti, omezení trvalejších sociálních vazeb (zaměstnání, partneři, bydliště, kamarádi)
- ❖ postupná stabilizace, vyhranění životního stylu, hodnot, pozice ve společnosti
- ❖ ALE...!
- ❖ změna vztahu ke společenským normám, konec podřízenosti dospělé autoritě
- ❖ schopnost se hájit, vymezit hranice (chci/nechci)
- ❖ nezkušenost, neznalost (samostatného, sebeurčujícího života) – extrémně
- ❖ změna požadavků – od společnosti, od rodičů

Odvrácená strana pomoci

Samostatnost
versus
(příliš) péče

- ❖ rodiče vs. jejich postižené děti
- ❖ pomoc, doprovod vs. příliš moc (péče)
- ❖ ještě odpovědnost rodiče vs. už odpovědnost dítěte
- ❖ Co to znamená do budoucna?

- ❖ Dobře míněná, ale přehnaná péče – „závislost na rodině“ – [Klíč](#), 1.4.2015

- ❖ Cesty k samostatnějšímu a méně závislému životu – nové technologie – [Klíč](#), 7.10.2015